

A BUDAI LUTHER-SZÖVETSÉG EGYHÁZI ÉS POLITIKAI HETILAPJA

Megjelenik
minden második csütörtökön

ELŐFIZETÉS FÉLÉVRE 3 PENGÓ
A BUDAI LUTHER-SZÖVETSÉG
58141. SZ. POSTATAKARÉK-CSEKKSZÁMLÁJÁRA KÜLDENDŐ
KIADÓHIVATAL BUDAPEST, DONÁTI-U. 49., II. EM. 15

FELELŐS SZERKESZTŐ
ÉS KIADÓ
HÜTTL ÁRMIN
BUDAPEST, I., VERBŐCZY-U. 28

Diadalmas élet

»Monda néki Jézus: Én vagyok a feltámadás és az élet: aki hisz bennem, ha meghal is, él; és aki csak él és hisz én bennem, soha meg nem hal. Hiszed-e ezt?»
János ev. XI. 25. 26.

A halál világába, melyben mi földi vándorok valamennyien mozgunk, diadalmasan harsan bele a husvét szózata: Jézus él, meggyőzte a halált, vele és általa élünk mi is! De bár sokszor ünnepeztünk husvétot, sem magunkban, sem embertársainkban nem látjuk elég világosan ennek az új életnek jeleit, nem tapasztaljuk a bűn térvesztését, hanem szomorúan kell bevallanunk, hogy az ünnep elmúltával a hétköznapi szürkesége és közönye lesz urrá a lelkekben és életünk úgy folyik tovább, mintha nem lett volna husvétunk. Mi ennek az oka? Bizony csak az, hogy nem hiszünk eléggé Jézusban. Aki a feltámadott Jézus diadalmos életében akar részesülni, ezt az új életet csak hit által nyerheti el. Amiképpen a napraforgó virág mindig a nap felé tárja ki keblét és szívja magába annak éltető sugarait, úgy kell nekünk is teljes lelkünkkel Jézus után sóvárogunk, az ő lelkét, tanítását, szellemét kell magunkba szívunk, az ő akaratának kell engedelmesskednünk. Ha így állunk szemben Jézussal, akkor az ő élete áthatja a mienket és minket újjászül, átalakít, megtisztít, táplál és utainkon Isten felé hordoz. Csak azok az emberek, akikben ez az átalakulás a hit által megtörtént, lehetnek azután a Jézus követői. Életük és minden szavuk hirdeti, hogy Jézus él, mert bennük is szemlélteti mindenkinek a diadalmos életet. Ha tovább kell is a halál világában járniok, de a halálnak nincs rajtuk semmi ereje, a halál fulánkja eltompult, a halál nem rettentti őket. Bennük diadalmosodik az az élet, mely nem e világból született, hanem elvezeti a lelkeket e földi világ fölé és örök

horizontokat mutat nekik. Aki a feltámadott Jézus életébe hitével bekapcsolódott, az vidám lélekkel tekint maga körül, nem rettentti semmi és a halál kapuján is örömmel halad át, mert tudja, hogy az is közelebb hozza őt üdvözítőjéhez. Ezt a gondolatot művészi formában látjuk kifejezve Bartholomé híres szoborművében, melyet a párisi Père-Lachaise temetőben oly sokan megsodálnak. A dombormű közepén sötét kapu nyílik a falban: a halál kapuja. Minden oldalról valami láthatatlan titokzatos erő vonja az embereket ellenállhatatlanul a kapu felé. Egyesek kétségbeesett erőlködéssel akarják ezt a kaput elkerülni, mások némán, szinte közömbösen engednek a vonzásnak, egyesek teljesen összetörtén zuhannak a kapu felé, mások borzalommal és rémülettel közelednek feléje, de vannak olyanok is, kik emelt fővel, biztos, bátor léptekkel, a jövő dicsőség előérzetében haladnak önként a kapu felé!

Hogyan fogunk valamikor — eiőbb vagy utóbb — mink is e kapu felé közeledni? Egyikünk sem kerülheti el. Boldog, aki ma, mikor hallja a Jézus felé hívogató szót, teljes szívét-lelkét neki adja és az ő kezébe kapaszkodva halad az élet útján. Aki így jár Jézussal a földi életben, a halál sötét kapujában is látni fogja az Urat, aki tárt karral várja hű gyermekét. Mert Jézus valóban a feltámadás és az élet!

Meghívó. A Budai Luther-Szövetség április hó 11-én d. u. 5 órakor az Attila-utca 105. sz. alatti iskolában vallásos estélyt rendez, melyen megnyitó beszédet mond Borbély Ilonka, a szövetség kulturbizottságának elnöke. Közreműködnek: Schöpflin Aladár író, Glatz József vallásánár, Marton István, Purth Andor és a Luther-Szövetség vegyeskarának férfi négyese. Külön meghívót nem küldünk, hanem ezúton hívja meg a Szövetség tagjait és egyházunk minden hívét az elnökség

Modern Pilátusok

A mi Urunk Jézus Krisztust nagypénteken — április 7-e volt — délelőtt 9 órakor feszítették a keresztfára és délután 3 óráig vivta rajta a haláltusáját. Ez a hatórai kinszenvedés egy egész örökkévalóság a keresztfeszítettnek. Még az Isten atyai orcája is elsötétült a testi kinok halálos orkánjában és a haldokló kebléből panaszosan sirt föl a zsoltár: »Én Istenem, én Istenem, miért hagyta el engemet?»

Erre a szent Nagypéntekre, melyből üdvösségünk sarjadt, egyre megújuló nagypéntékek következtek, szinte örökre ismétlődő nagypéntékek, amiknek a céljuk gonosz következetességgel mindig ugyanaz volt: kiölni a Krisztust az életből, hogy hatása ne legyen reá. Pilátus szerepét sokan megirigyelték és akadtak bőven ókori, középkori és modern Pilátusok. A XX. század par excellence az Antikrisztus évszázada, modern Pilátusa pedig a Szovjet-Oroszország. Leplezetlen nyíltsággal készíti elő a Krisztus halálát a 130 milliós nemzetben és csatlósainak, az államgépezet minden tagjának a pilátusi parancsot dörge a fülébe:

I miles, expedi cruceum! Menj, katona, készítsd a keresztet!

Ez a modern Pilátus a legmodernebb eszközt: a rádiót veszi a kezébe, hogy Krisztust kivégezze a szivekben. Valahányszor bekapcsolom a moszkvai nagy leadóállomást, mindig érzem a kalapácsütések zaját, a Krisztus keresztje előtti gunyolódás szavait röpködni: ha Isten Fia vagy, szállj le a keresztfáról. Mérheterlen vagyonokat áldoz az Antikrisztus Krisztus haláláért: a jelenleg működő 133 rádió adóállomás mellé még ez évben 28, a jövő évben pedig 45 új óriási adóállomást fog létesíteni Szovjet-Oroszország. A nagy leadók között lesz egy 500 kilowattos és 11 darab 100 kilowattos állomás. Szólhat rajtuk az egész világhoz. A földkerekség minden nyelvén fogja bizonygatni, hogy a Krisztus tanítása azért káros, mert az iránya antiszociális és a helyett, hogy az osztályharcot hirdetné, az általános megértést és az általános szeretet prédikálja.

Ezzel a modern Pilátussal számolnia kell az egyháznak és vele szemben új orientációt kell felvennie. Nem létezőnek a veszélyt azért nem szabad tartanunk, mert az egész világon erjesztenek már az Antikrisztus kovászai, ugyszólván a levegőben vannak a kórokozó csirák, az utcai beszélgetésekben hallhatók és gyermekeink lelkébe hullanak, mint tényleges mozaikszemei a rothadt életnek. Ifjúságunk már abban a levegőben nő fel, hogy van egy 130 milliós ország, ahol a Krisztust minden karácsonykor, nagypénteken és husvétkor állami segédlettel profanizálják utcai körmenetek alkalmával és ez nem kevésbé hat bomlasztólag a kiforratlan jellemekre, mint annak idején a nagy Babilon azon törvénye, hogy minden nő köteles volt az életben legalább egyszer hűtlenné lenni a férjéhez és idegen emberrel paráználkodni a Mylitta templomában, akár tetszett neki, akár nem. Az Antikrisztust őrlőgő munkájában nem gátolja sem Európa, sem Amerika és ez a tudat

roncsolja szét a most felnövő ifjúság lelkét a leg-
halálósabban. Mert megérti, hogy a felnőtt emberek lelkében nincs komoly és áldozatkész meggyőződés a krisztusi igazságban és megérti, hogy szinpadai maszk a mi keresztségünk mindaddig, amíg láncra nem vertük és odvába nem kergettük az orosz Antikrisztust. Ehelyett pedig azt látja a mai ifjúság, hogy kereskedelmi szerződéseket kötnek az Antikrisztussal, beengedik buzáját és borát, a keresztyén Németország örvend arany-szállírmányának. Ez éppen annyi, mintha valaki Jeruzsálemben kikölcsonözte volna Judástól a 30 ezüst pénzt és fölhasználta volna családja céljaira. Hol itt a jellem és a keresztyén érzület?

Akadtak azonban másfelé is modern Pilátusok, akik szívesen ácsolták a Krisztus keresztjét és siettették halálát a társadalmi életben. Már a háború folyamán Nietzsche-breviáriumokat nyomtattak és a lövészárokban fekvők kezébe nyomták az Antikrisztus evangéliumát. Tették ezt tisztességes emberek, feddhetetlen családapák, jónevű könyvkiadók. És a jámbor katona hason fekve olvasta Verdunnél, Ypernnél és a Kárpátokban Nietzscht, ezt a lelki dinamitot, sokan minden előképzettség és kritika nélkül és szívták magukba, mint szomju föld az esőt:

»Meghalt minden isten: ime azt akarjuk, hogy az emberfölötti ember éljen!»

»Annak pedig, kit ördög szállott meg, ezt sugom fülébe: Még jobb, ha nagyra növeled ördögödöt! Még számodra is nyitva áll a nagyság utja!»

— »Istennek hívták, ami ellenmondott és fájdalmat okozott nekik: és valóban, sok hősiesség volt imádatukban. És istenüket nem tudták más-
képen szeretni, hanemha keresztre feszíték az embert!»

— »Forró szív és hideg fő: valahol összekerül e kettő, megszülemlik a forgószél, a »megváltó».

— »Bizony, bizony: tulontul korán halt meg az a hebreus, akit a lassu halál prédikátorai tisztelnek és sokaknak végzetévé vált azóta, hogy tulontul korán halt meg. Még csak könnyeket ismert és a hebreus buskomorságát és a jók és igazak gyűlöletét — ez a hebreus Jézus: ekkor elfogta szívet a halálvágy. Tulontul korán hala meg ő: enmaga visszavonja vala tanítását, ha az én koromig él! Elég nemes volt ahhoz, hogy visszavonja!»

Hogy micsoda iszonyu pusztítást vittek véghez a Nietzsche-breviáriumok a lelkekben, azt a háborúutáni kriminalisztikában lehet tanulmányozni. Az Antikrisztus megvetése kikelt és palántákba szökött.

Svéd földön, a tiszta evangéliom hazájában, ahol még a nemzeti lobogón is a Krisztus kereszt-fája disziik (svéd nemzeti zászló: kék alapon sárga kereszt), született egy újabb Antikrisztus: Strindberg. Azon a földön, ahol az ország fővárosa büszke arra, hogy lakói százszázalékiig evangélikusok, ahol Gusztáv Adolfok teremtek, írta Strindberg a »Legendák» című könyvében a következő szavakat: — »Méltányos-e azt követelni az embertől, hogy magát Istent válassza mintaképül és teljen el azzal a képzelődéssel, hogy lehet ő is

oly tökéletes, mint a Legtökéletesebb? Hisz ez nem egyéb, mint beoltani őt a nagyzás hóhortjával. Az Örökkévaló utánzása istentelenség és jaj annak, aki erre képesnek hiszi magát. Jézus Krisztus követése képmutatóvá tesz. Mert elfojtom magamban a gonoszok gyűlöletét, elnézővé válok a gonoszsággal szemben és következőkép saját magammal szemben is, mialatt szívem mélyén rejtegetem jogos felháborodásomat. Jóval viszonzni a rosszat, nem egyéb, mint bátorítani a kevélység bűnét. A megváltás egész műve nem egyéb, mint roppant megpróbáltatás, aminek bátran ellene kell állani.»

Koporsószegek Strindberg szavai. A régi Pilátusok liktorokkal, kalapáccsal és szeggel dolgoztak, a modern Pilátusok tollal, művészettel végzik ki a Krisztust a gyenge lelkekben. Wilde Oszkái is a világ dekrisztianizálásán fáradozott akkor, amikor a »Dorián Gray arcképe« című művében papírra vetette a következő sorokat:

— »Az egyedüli módja, hogy megszabaduljunk egy kísértéstől, ha megadjuk magunkat neki. Allj ellen és a lelked belebetegszik a vágyódásba az után, amitől maga tiltotta el magát, az epekedéstől az után, amit szörnyeteg törvényei szörnyeteggé és törvényellenessé tettek. Az agyvelő az, amiben a világ nagy bűnei lejátszódnak.«

Hol van itt a Krisztus, aki a kísértőt legyőzte a pusztában és érettünk a bűnért lett áldozat? Nem hallják és nem értik ezek az emberek Krisztus hét szavát a keresztfáról és nem tudnak érette egyetlen könnyet hullatni. Még csoda, hogy nem állanak Mohamed táborába, aki még azt is tagadta a Kórában, hogy Jézust megfeszítették és azt hirdette az Arábiában elterjedt gnosztikus és apokrif legendák nyomán, hogy »nem ölték meg őt, nem feszítették meg őt, hanem egy hozzá hasonló személy lépett a helyére.«

Nagypénteken a modern Pilátusokért is imádkozunk: Bocsásd meg nekik, mert nem tudják mit cselekesznek!

Endreffy János.

Milyen?

Oh milyen kietlen, üres lehet az élet

Ott, ahol nem nyílik virág,

Hol nem zöldül az erdő, s madár se zengi,

Bübájosan édes, bus esti dalát.

Hol nem zümmög a méh, édes mézet gyűjtve,

Megrészegülten virágról virágra,

Hol nem hajlik a faág terhétől rakottan

Édes szülőjére, barna földanyára.

Milyen sötét lehet az a lélek,

Amelyben nem lángol a hit,

A hit, — amely bizni, remélni,

Küzdeni, — s szeretni megtanít.

Az erős hit, mely mint örökéző jaklya,

Lobogva lángol a sötét éjszakába.

A hit, — mely lélekküzdelmeink egyetlen támasza,

A Hit, — amely Erő, s nem hagy cserben soha.

Pókay Edvin

Emlékezés az első Carolina Resolútióra

Annak a különlegesen keserves, 103 évre terjedő korszaknak (1688—1791), melyben a magyarországi protestantizmus az 1687—88. évi országgyűlés XXI. törvénycikkével és az ennek szellemét istápoló 1712—15. évi országgyűlés XXX. törvénycikkével a királyi önkénynek és szeszélynek volt kiszolgáltatva, egyszóval törvényen kívül állott, egyik legnevezetesebb mozzanatául az 1731 március 21-éről keltezett első Carolina Resolutio szolgált. Történelmi keretébe beállítva, ennek részletezésében visszamenve egészen az 1681. évi országgyűlésnek az artikuláris helyek intézményét életbeléptető XXVI. törvénycikkéig, még kártékonyabbnak nézne ki ez a rendelet, mint pusztán egymagában ismertette. De az nem egy szükre szabott lap alkalmi megemlékezésének a hivatása s nekünk meg kell elégednünk azzal, hogy úgy mutassuk be, amint III. Károly királyi »kegyelméből« folyólag megnyomoritotta vele magyarországi protestáns aiattvalóit, ahelyett, hogy ezernyi-ezer sérelmök rég várt orvoslását nyújtotta volna nekik benne. Ezekre egyszerűen fátyolt vetett, nemcsak büntetlenséget biztosítva vele néhány évtizedeken át elkövetett minden gonoszságért, hanem egyuttal kioltva minden reményt arra, hogy a »status quo ante« csak a legparányibb mértékben is vissza legyen állítható.

Eredetileg az egész rendelet nem volt egyéb, mint a Savoyai Jenő elnöklote alatt tanácskozó bécsi miniszterek papírra vetett véleménynyilvánítása. Ennek tartalma annyira megnyerte a III. Károly tetszését, hogy mint a protestánsokra különösen hátrányosat és károsat, jónak találta érvényre emelni. Még arról is gondoskodás történt benne, hogy a Kollonics-féle 1691-i Leopoldina Explanatio kibocsátását nyomon követő s minden becsületes ember képzeletét felülmuló ellenreformációi gonoszattal, mintegy igazolásban részesüljenek. Nemcsak törvényeket újított fel ugyanis, hanem velök együtt egy gyászos időszaknak, az aránylag még nem is eléggé földerített Kollonics-korszaknak összes szenvedéseire vezető említett rendeletet is. Szükség volt erre azért, mert tulajdonképpen ennek a szellemében készült az egész Carolina Resolutio, mely amannak intézkedéseit nemcsak átvette, hanem még hasonló ujjakkal is pótolta, mindezzel minél fojtóbbá igyekezvén tenni a levegőt a protestantizmus körül.

Átvette először is a nyilvános és magánistentisztelet megkülönböztetésével együtt azt is, hogy nyilvános istentiszteletre és lelkészek tartására kizárólag artikuláris helyeken van joguk a protestánsoknak, vagyis tizenegy nyugati, északnyugati és északi vármegyének (bezárólag Vas vármegyétől bezárólag Szepes vármegyéig) csupán egy-két helységében. A többi vármegyékben, hol sokkal több helyen volt templomuk és lelkészők, viszont a földesuri jognak a vallás terére is kiterjesztésével, szintén törvényt értelmezve törekedett kizorítani birtokállományukból a protestánsokat mind a Leopoldina Explanatio, mind ennek nyomán a Carolina Resolutio. Annyi fenntartással élt

ugyan erre nézve az utóbbi, hogy a földesurak előlegesen jelentést tartoznak tenni jobbágyaik vallásának változtatására irányuló szándékukról a királynak, ami egyfelől egyszersmindenkorra bevágta az utját, hogy a protestáns földesurak esetleg így járjanak el, másfelől bőséges kereső alkalmat szerzett a minisztereknek.

Még a Leopoldina Explanatiónál is hátrányosabb helyzetet teremtett a Carolina Resolutio azzal, hogy míg amabban megvolt engedve a lelkészi teendők végzése a leányegyházakban lakók családjában is, ha ezek elvándoroltak a lelkész lakóhelyére, addig az utóbbi kerekén kimondá, hogy a nem artikuláris helyeken lakók ebben a vonatkozásban teljesen a plébánosok alá tartoznak. Az összes válópereket szintén a katolikus szentszékek elé utalta, megfosztván ezzel a protestánsok zsinatait addig szakadatlanul gyakorolt joguktól. A vegyesházasságok megkötésére is csupán a katolikus papokat hatalmazta fel, ami aztán megszülte a reverzálisok intézményét, mely ellen ettől fogva másfél évszázadnál tovább lan-kadatlan küzdelmet folytattak a protestánsok, még pedig a katolikusok jobbjáival együtt, míg végre is aztán protestáns államférfiak közreműködésével törvényesen rendszeresítették, tág kaput nyitva vele a magyar protestantizmus lassu, de bizonyos elsorvadásának.

Az uralkodó vallás jogállapotából indult ki több más intézkedés is. Így p. o. az, hogy a katolikus ünnepeket külsőleg és nyilvánosan a nem katolikusok is kötelesek megülni, sőt a körmenetekben valláskülönbség nélkül tartoznak résztvenni a céhek tagjai. Az is, hogy a protestáns lelkészeket alárendelte a katolikus főespereseknek abban a tekintetben, hogy vizsgálat alá vehessék amazokat, ha vajjon helyesen keresztelnek-e és van-e hozzá kellő készültségük? Elgondolható, hogy minő zaklatással járt ez a katolikus papoknál mindig képzetbebb protestáns lelkészekre nézve. Annak elrendelése is az uralkodó vallás elvéből folyt, hogy a katolikus egyházat elhagyók, főleg akik korábban a protestánsoktól pártoltak át oda, kemény büntetéssel sújtandók, de a büntetés végrehajtása előtt jelentést kell róla tenni a királyhoz. Ezzel szintén kereshettek a miniszterek.

De semmiben sem érvényesült oly kirívóan az uralkodó vallás elve, mint abban az intézkedésben, hogy mindenfajta tisztviselők (a bírák és ügyvédek is) hivatalba lépésük alkalmával a még a katolikus korban törvénybe iktatott, u. n. dekretális esküformát tartoznak letenni, mely az Istenen kívül a szüz Máriára és az összes szentekre is hivatkozik. Hogy ez mennyire a protestánsoknak a hivatalokból való kizárását célozta, tehát még csak nem is elvi alapon, hanem egyenesen hatalmi érdekből követelték meg, mutatja az, hogy peres ügyekben nem tették kötelezővé, kifejezetten azért, nehogy akadály gördüljön elintézésük elébe.

Mindezek mellett nagykegyesen megengedte ez a Carolina Resolutio a protestáns felekezeteknek, hogy egyházuk igazgatására szuperintendenseket választhassanak, utasítván őket egyszer-

smind arra, hogy ezeknek a száma iránt külön teygenek felterjesztést.

Ennek folytán a saját tervezetük értelmében engedélyezte a mintegy három és fél év mulva kiadott második Carolina Resolutio azt a négy-négy egyházkerületet, mely a szűkebb Magyarországon egészen a világháboru befejeztéig fennállott, a reformátusoknál változatlanul, az evangélikusoknál 1895 óta jelentékeny módosítással a területi beosztásnak.

Az első Resolutio sérelmes intézkedései ellen azonban hiába tettek felterjesztéseket és hiába utaztattak Bécsbe küldöttségeket: azok mind érvényben maradtak, újabb és újabb üldözésekre adva alkalmakat, legfeljebb súlyos anyagi áldozatok árán vagy pedig a kényszerűség hatása alatt tudtak olykor némi engedményekre szert tenni.

Mindaddig, míg jött egy felvilágosodott uralkodó, aki ötven év mulva saját tetszéséből jobbára megszüntette a Carolina Resolutio ártalmait a türelmességi rendelettel — és jött egy másik felvilágosodott uralkodó, aki előbb a toscanai nagyhercegségben már ebben a szellemben működött, itt pedig az országgyűléssel egyetértve, újra törvény alapjára helyezte vissza a protestáns egyházakat, éppen mikor hatvan éve volt a legbarbárabb szellemű Carolina Resolutio kiadásának.

Vajha mikor kétszázéves fordulója érkezett el a protestánsok léte és joga ellen intézett eme merényletnek, az ötven- és hatvanéves forduló fordulatainak megfelelő nagyobb mértékben változnék meg a magyar protestantizmus helyzete hazánk közéletében! Sajnos, ahány jel, mind éppen az ellenkezőre mutat.

Világosságot az u. n. „püspöki birtokok” ügyében

A Lévai Evangélikus Lap f. évi március hó 15-i számában feltűnést keltő érdekes és tárgyilagos cikkkel közölt a magyarországi protestáns »püspöki« birtokoknak állított földjuttatásokról.

Fontos ez a kérdés, mert az evangélikusok nagy tömege vajmi keveset tud a dolgok állása felől, s a folyamatba tett lépéseket és elért eredményeket sűrű homály fedi.

Az ügy ismertetésénél vissza kell nyulnunk a dunáninnen ev. evangélikus egyházkerület 1925 augusztus 12-én megtartott közgyűlésére, ahol a kerületi elnökség közölte, hogy az O. F. B. 1925 április 21-én 30.986/1924. számú ítéletével a dunáninnen ev. egyházkerületnek 231 kat. hold földet juttatott, minek folytán a kerületi közgyűlés az elnökséget felhatalmazta arra, hogy a földterületet az egyházkerület nevében bérbeadhassa és az erre vonatkozó szerződést megköthesse.

A bányai egyházkerület 1925 szeptember 24-én lezajlott közgyűlésén a püspök szóval csak annyit jelentett, hogy a bányai egyházkerület részesült »földadományban«, de annak jogi természete még nincs rendezve és így annak megállapítása okából a kultusz, a pénzügy és földművelésügyi minisztériumok fognak javaslatot tenni, mely javaslat

majdan a bányai egyházkerület jogügyi bizottsága elé fog terjesztetni.

Különös, hogy a szóval előadott püspöki jelentésnek a »földadományra« vonatkozó része igen szűkszavú volt, mert hisz lett volna egyéb jelentendő is, s a részletes jelentés annál is inkább megtehető lett volna, mert a »földadományt« juttató határozat nemcsak a püspöknek, hanem a »püspökség« képviselőjének, dr. Lányi Márton budapesti ügyvédnek is kiadatott.

Szerencsére az O. F. B. ítélete Nagyszénás község előjáróságánál közszemlére kitétetett, s így annak tartalma bárki által megismerhetővé vált.

Ezen az alapon megállapítható, hogy az O. F. B. már 1924 szeptember 24-én kelt 25.674/1924. számú ítéletével Schwarcz Lajosnak nagyszénási birtokából 566 kat. holdat juttatott a bányai evangélikus »püspökségnek« (sic) mint »püspöki javadalmi birtokot«, s hogy a vallás és közoktatásügyi, a földmivelésügyi és pénzügyminisztériumok ezen ingatlanok nem »jogi természetének« rendezésére vonatkozólag fognak előterjesztést tenni, hanem egyetértőleg kizárólag a juttatott ingatlanoknak vételárára és elszámolására vonatkozólag tesznek előterjesztést, amit a minisztérium állapít meg véglegesen.

A fentebb idézett O. F. B. ítélet a juttatott földbirtokot »püspöki javadalmi birtoknak« határozza meg és a juttatás a bányai evangélikus egyházkerület »püspökségének« szól, ilyent pedig az E. A. nem ismer, ennél fogva elsőrendű kötelessége lett volna a bányakerületnek, hogy ezen lapsus korrekcióját kérje az O. F. B.-tól, annál is inkább, mert az ítélet ezen rendelkezését csak maga a bíróság változtathatja meg, miután annak megváltoztatása, módosítása, vagy minősítése nem tartozik a fenti minisztériumok jog- és hatáskörébe.

Hogy a kérdéses O. F. B. ítéletbe ez a helytelen kitétel belekerült, úgy látszik a földjuttatás iránti kérvény szövegében fogantatott, mert az ítélet bevezető része azzal kezdődik:

»A bányakerület püspökének« a püspökség részére földbirtok juttatása iránt előterjesztett kérelme» vétetett tárgyalás alá és hozatott meg a kérdéses ítélet.

Hogy az O. F. B.-nál az evangélikus E. A.-ban meghatározott magasabb közületek mibenlétére vonatkozólag milyen eltérő nézetek uralkodnak, elég utalnom arra, hogy míg a nevezett magas bíróság a földet a dunáninneri ág. ev. (és nem ág. hitv. ev.) kerületnek, addig a bányakerületnél a »püspökségnek« juttatta, mint »püspöki javadalmi birtokot.«

A bányakerületi közgyűlésen bejelentendő lett volna az is, hogy a juttatott »földadományra« vonatkozólag az O. F. B. különösen is elrendelte, hogy »a juttatott ingatlanok az épületekkel nyomban átadassanak« indokolván ezt 1924 szeptember 24-én azzal, »hogy az 1924/25. gazdasági év már egészen küszöbön áll, hogy a püspökség az őszi gazdasági munkák elvégzésére még rendelkezésre álló időt még jobban kihasználhassa« és így jelentendő lett volna, hogy a juttatott földterület a »püspökség« által mikor vétetett birtokba.

Hinni akarjuk, hogy a »püspökség« ezen neki kivételesen biztosított kedvezménnyel élt is, (azért kedvezmény, mert ily rendelkezés a dunáninneri egyházkerület kérelmére hozott ítéletben nem foglaltatik) mert lehetetlen az, hogy a szénási birtok 1924 szeptember 24-e óta gazdátlan lenne és parlagon heverne.

Mély titok Lutherániában, hogy a szénási birtokon jelenleg ki az ur, mert ott valakinek mégis csak rendelkezni és parancsolni is kell.

Megállapítható, hogy azóta sem hangzott el semmiféle jelentés vagy tájékoztatás a birtok átvételéről, kezeléséről, vagy hasznosításáról, annak ellenére, hogy a magyar kir. Minisztériumnak 1927 március 28-án kelt 2270/1927. M. E. számú rendelete megállapítja, hogy a magyarországi ágostai hitvallású evangélikus egyházkerületeknek juttatott birtok tekintetében a juttatás alanya az egyházkerület, azonban akképen, hogy a beszüntetett 5.800 P államsegély arányában a jövedelem püspöki javadalmi célra fordítandó.

Nem történt közlés az egyházkerület költségvetésében az egyházkerületi birtok elszámolásáról, jövedelmeinek kimutatásáról, holott a dunáninneri egyházkerület költségvetésében a birtok juttatása óta az mint kerületi tulajdon állandóan fel van véve, s jövedelme ki van mutatva, s ebből kítűnik, hogy a 231 kat. holdnyi birtoknak 1930. évi jövedelme 12.330 pengőt tett ki.

Mindenesetre érdekelné az evangélikus közvéleményt, hogy a nagyszénási 566 kat. holdnyi birtoknak mi a jövedelme és a jövedelem a püspök javadalmazására fordítandó 5.800 pengőn felül mire fordítatik?

Mindezek olyan fontos kérdések, hogy ezek elől alkotmányos Lutherániában hallgatólagosan napirendre térni nem lehet.

Az egyetemes egyházi és iskolai felügyelő urnak »hivatali utasítása« szerint (1875. évi jegyzőkönyv) a feiadata az, hogy megkövetelje, hogy az egyházkerületek minden fontosabb tárgyáról tudósítsanak, mert hisz ezekről az »utasítás« 11. pontja értelmében az egyetemes közgyűlésnek jelentést tenni köteles.

Ha valaha is volt fontos tárgy, mellyel az egyetemes egyháznak foglalkoznia kell, akkor mindenesetre az u. n. »földjuttatás« a legfontosabb, melynek a napirendről lekerülnie és ott hiányoznia nem szabad.

Miután pedig a most tárgyalt »földadomány« kérdése nem tisztázódott, felhivandók az összes egyházkerületek, különösen pedig a bányai egyházkerület sürgős jelentéstételre, hogy mit végeztek a földbirtokreformmal kapcsolatban és milyen eredményeket értek el, a jövedelmeket mire fordították és ha az ítéletek bemutatásával a jelenlegi helyzet tisztázva lesz, az egyetemes közgyűlés intézkedése hivatott arra, hogy mind a négy egyházkerületnek a juttatott földek nyilvántartására, kezelésére, azok jövedelmei bizonyos részének felhasználására vonatkozólag egyöntetű és kötelező utasítás adassék.

Őszinte megnyilatkozást, lutheri igazmondást és igazságos rendelkezést kérünk, mert csak ez fogja megnyugtanni az aggódó evangélikus lelkeket.

lándori Kéler Bertalan dr.

Istentiszteleti rend a budai ev. templomban

Április 3-án **nagy-pénteken** d. e. 9 órákor istentisztelet és urvacSORAOSZTÁS: Virág Jenő s. lelkész.

11 órákor istentisztelet és urvacSORAOSZTÁS: Fürst Ervin h. lelkész.

d. u. 5 órákor **passió-olvasás**: Fürst Ervin h. lelkész. Közreműködik a Budai Luther-Szövetség Vegyeskara. Vezényel Mikus-Csák István karnagy.

5-én **husvét első ünnepén** 9 órákor magyar istentisztelet és urvacSORAOSZTÁS: Virág Jenő s. lelkész.

11 órákor istentisztelet és urvacSORAOSZTÁS: Fürst Ervin h. lelkész. Énekel a Budai Luther-Szövetség Vegyeskara, vezényel Mikus-Csák István karnagy.

6-án **husvét második ünnepén** d. e. 10 órákor **németnyelvű** istentisztelet és urvacSORAOSZTÁS: Fürst Ervin h. lelkész.

11 órákor magyarnyelvű istentisztelet és urvacSORAOSZTÁS: Virág Jenő s. lelkész.

12-én d. e. 9 órákor ifjúsági istentisztelet: Grál.

11 órákor magyar istentisztelet: Virág Jenő s. lelkész. **Kereszteltük**: Fiedler Klárát, Bátori Magdolnát, Galambos Jolánt, Schiller Miklóst, Gras Viktort, Topalaga Irmát, Malecz Istvánt.

Temettük: Hohe Józsefet, Zelenyánszki Mátyást, Meskó Erzsébetet, Gruner Lajost, Kun Ilonát, özv. Eberling Istvánnét, özv. Szimonisz Mártonnét.

Lapunk kedves olvasóinak és egyházunk minden hívének az Urtól gazdagon megáldott ünneplést kívánunk. Érezzék át valamennyien a husvét szent örömet és járjanak mindennap a husvét világosságában!

Együttai arra is kérjük hiveinket, küldjék be mielőbb — lehetőleg a postatakarékpénztárnál levő 58.141 sz. csekkszámánkra, mert ez olcsóbb — az előfizetéseket, aki teheti, küldjön a lap fenntartására szolgáló adományt is, mert az egyház-községnek sokszorosan megszolgált szubvenciót még nem folyósították és ez a körülmény veszedelemmel fenyegeti lapunkat. Mi sokat áldozunk időben, munkában és pénzben a lapért, támogassanak minket anyagilag mindazok, akik szeretik egyházunkat és belátják, hogy munkánk kizárólag szeretett egyházunk és drága hazánk jobb jövődjét célozza.

A **budai Luther-Szövetség** március 21-i vallásos estélyén ismét szépszámu közönség gyűlt egybe Isten ígéjének hallására és művészi gyönyörűségek élvezésére. Az est az »Erős várunk« élénkítésével kette kezdetét. Fürst Ervin h. lelkész János ev. 18. fej. 1—13. v. alapján szólt a Getsemáné kertben vivőd Jézusról. *Barsi Ödön*, a Belvárosi Színház tagja szavalt Petőfi-verseket olyan megrázó erővel, hogy mindenki átérezhette nemzetünk mai sorsának szomorú hasonlatosságát az 1848-i helyzettel, mikor mindenfelől ellenségek csattogtatták ellene fogukat és szétmargolására mindent megtettek. Éreztük, hogy Petőfi költeményei a legkitűnőbb irredenta-költemények. *Hefty Paula* »A narancs« című vers előadásával igen nagy hatást ért el, saját verse és műfordítása is nagy tetszést aratott. *Zsalud Hilda* két Beethoven-dalt adott elő *Mikus Csák István* kísérete mellett. Kifűnően iskolázott, meleg csengésű hangjával és nemesen egyszerű, a dal lelkét éreztető előadásával igazi gyönyörűséget szerzett hallgatóságának. A közreműködőknek szolgálatukért a Szövetség elnöke, *Traeger Zsigmond* ny. kuriai bíró mondott hálás köszönetet a közönség nevében és ugyancsak az ő kezdeményezésére történt megállapodás, hogy a nagyszombaton esedékes összejövetelt nem rendezi meg a Szövetség, hanem a legközelebbi vallásos est **április 11-én** lesz.

A **budai ev. egyház számadó közgyűlése** március 23-án folyt le. Dr. *Demel Aladár* felügyelő megnyitó beszédében utalt programbeszédére és kéri, hogy annak szellemében a gyülekezet belső békéjének helyreállítása lebegjen a hívek lelki szeme előtt. Jelentette, hogy április 15-én lesz dr. Varsányi Mátyás lelkész fegyelmi ügyének bírósági tárgyalása. Fürst Ervin *administrator* felolvasta a

lelkész évi jelentését, melyet elődje, Mohr Henrik fogalmazott meg. »Az Ur, a mi Istenünk, legyen velünk, amiképen volt a mi atyáinkkal, ne hagyjon el minket, el se távozzék tőlünk, hanem hajtsa magához a mi szívünket, hogy járjunk minden 6 utában és őrizzük meg az 5 parancsolatit, rendeléseit és végzéseit, amelyeket a mi atyáinknak parancsolt.« (1. kir. 8. 57, 58.) Salamon királynak ezen fohászával kezdődik a gondos lelkesi jelentés, mely híven beszámol az egyháznak életéről az 1930-as évben. Ajánlja, hogy a köznyomor enyhítésére a hívek egyházi adójuk tizedrészét szolgálhassák be önként, mint azt az obudai hívek teszik. Ajánlja, hogy a gyülekezet szerezen magának a belmissziói munkák számára gyülekezeti házat. Ajánlja, hogy a gyülekezet örökítse meg jegyzőkönyvében *Dévény Károly* és *Borbély József* néhai buzgó presbyterei emlékét. Jelenti, hogy a presbyterium 8 ülést tartott, május 24. és 31-én közgyűlések voltak, melyeken nem lehetett a költségvetést és zárószámadást törvényesen letergálni és azért az egyházmegyei közgyűlés végezte el ezt a munkát szept. 10-én. Az ágostai hitvallás négy százados évfordulóját az egyház lelkes gyűlésen ünnepelte jun. 24-én. Meltatja az egyház volt felügyelőjének, *Sándy Gyula* és munkatársainak hűséges szolgálatait, köszönti az új vezetőséget. Az istentiszteletek látogatása jó volt, csak a német istentiszteletnek volt kevés résztvevője. Az elmúlt évben 13 rádiós istentisztelet is volt. Felsorolja a prédikátorok neveit és az egyház halás köszönetét tolmácsolja nekik. Megemlékszik az ádventi, böjti és nagyheti istentiszteletekről és a kórházi lelkesi szolgálatról. Beszámol elemi iskolánk működéséről, a hitoktatásról, a vasárnapi iskolákról. Ezekkel szemben több megértést kér a szülőktől. Szól az ifjúsági istentiszteletekről, a hiterősítő előadásokról, az »Erős vár« diákok és Gatz vall. tan. belmissziói egytetéről, a konfirmációs oktatásról, a konfirmáltak köréről, a Luther-Szövetségről, a »Hegyen Épített Város«-ról. Küönösen kiemeli a Luther-Szövetség vegyeskarának munkásságát, mely áhitatot, lelki épülést szerez a híveknek és becsületére válik budai egyházunknak az egész országbán. Hálás köszönetet mond *Reif Pál* elnöknek és *Mikus-Csák István* karnagynak az énekkar körül teljesített szolgálatukért. Beszámol a *Mária Dorottya* ev. nőegylet áldásos munkájáról, az adományokról és végül a gyülekezet népmozgalmi adatairól. A jelenéshez hozzászóltak *Melcer Lajos*, *Molnár Károly* és *Kálmán István*, aki szövegét, hogy exponált egyházi vezetőférfiak védnökségével vasárnap rendeztek táncmulatságot, ami szerinte a vasárnap megszentelésének rovására esik. A közgyűlés a két elhalt presbyter emlékét jegyzőkönyvében megörökítette, *Mohr Henriknek* pedig a gondos jelentésért köszönetet szavazott. *Kun Attila* gondnok bemutatta a zárószámadást és előterjesztette a presbyterium javaslatát, hogy a volt gondnoknak csak a HÉV. részére kiutalt 1600 P visszatérítése után adja meg a közgyűlés a felmentést. *Demel* felügyelő felolvasta *Sztehlo Aladár* gondnoknak az E. A. 274. §-a alapján megírott nyilatkozatát, melyben eljárását igazolja. A presbyterium javasolja, hogy az énekkarunk kifizetett 300 pengőt hagyja jóvá a közgyűlés anélkül azonban, hogy az énekkarral szemben a jövőre kötelezettséget vállalna. *Hüttl Ármin*, *Gatz József*, *Szimonidesz Lajos* a presbyterium javaslata ellen szólaltak fel, *Bátyka*, *Zathurecky*, *Stark T.* mellette. A közgyűlés elfogadta a presbyterium javaslatát és elrendelte a volt gondnok nyilatkozatának az egyházmegyei gyűléshez való felterjesztését. *Kun Attila* ismertette a költségvetést, mely 43.000 P bevételt és ugyanannyi kiadást tüntet fel. Jelenti, hogy most bocsátott ki felszólítást a hívekhez, hogy mindenki fizesse meg adóját, rendezze hátralékos tartozásait, mert az 1928., 1929., 1930-as évekből 13.000 P adóhátralék van. Hangsúlyozta, hogy az anyagi áldozatot az egyház mindenkitől jogosan elvárhatja, bármilyen legyen is a hívő álláspontja a fennforgó vitás kérdésekben. Akik rá vannak szorulva, részletekben is fizethetik adójukat. *Demel* felügyelő bejelentette, hogy a presbyterium ülésére két kérés érkezett a költségvetéssel kapcsolatban. A Luther Szövetség 1931-re kéri a HÉV. részére a szubvenciót, *Reif* és *Hüttl* vallásánarok fizetésük helyesebb és óradíjuk méltányosabb megállapítását kéri. A pénzügyi bizottság nem terjesztette elő a kérést, mert ilyen jelentékeny pénzsegélyt nem adhat az egyház olyan sajtótermékek, melyre az előjárásnak nincs befolyása: *Hüttl* és *Reif* kéréséről pedig csak az adóreform után lehet szó. *Hüttl* felszólalásában kimutatta, hogy az ő és társá-

nak kérése jogos és adóreform nélkül is teljesíthető, mert a különbözet csak évi 1560 pengőt tesz ki kettőjüknél, holott az egyház 960 pengőt ajándéka az két vallás-tanárnak, tehát csak az a jóakarát kell hozzá, melyet az egyházközség hiványban szerződésileg biztosított nekik. Demel felügyelő erre kijelentette, hogy a p. ü. bizottságot nem szűkkeblűség irányította, de még nem ismeri eléggé az egyház anyagi képességeit. Szándékában van azonban adóreform után minden jogos kívánságot és kötelezettséget teljesíteni. A közgyűlés a költségvetést elfogadta és az 1931-re megállapított adójáruiekokat megszavazta. Minthogy dr. Kilenyi és dr. Szelényi presbýterek lemondtak, a póttagok sorából Egger Lajos és vitéz Zsray József sorsolás után a rendes presbýterek sorába kerültek. A közgyűlés Fürst Ervin imádságával kezdődött és fejeződött be.

A tudósítás kiegészítéséül kaptuk és közöljük a következő sorokat:

A közgyűlésről szóló tudósítás nem volna teljes, ha meg nem írnök, hogy a közgyűlés sokszor megdöbbentő képet nyújtott. A régi arcok teljesen eltűntek s velük együtt teljesen eltűnt a közgyűlések barátságos testvéri hangulata is. A diadalmas «alkotmánypart» tagjai még nem élték bele magukat a helyzetbe. Még mindig olyan türelmetlenek, úgy veszekszenek és kiáltoznak a közgyűlésen, mint ellenzékorkorokban. A gyűlésen minduntalan türelmetlen hangok és okatlan kiáltások voltak hallhatók. Minden padsorban akadt egy-két szenvedélyesen közbekiabáló, a felszólalókat minden különösebb ok nélkül dühös invektívákkal illető ember s nem hiányoztak a »karmesterek« sem, akik néha szították, máskor pedig jellegzetes kézmozdulatokkal és kiabálással csendesítették embereiket. Egyszer azért tört ki vihar, mert az egyik felszólaló azt merte mondani, hogy nem fogadja el a felügyelő »okoskodását«. Ezen a szón úgy felháborodtak, mintha súlyos sértés vagy büntetésre méltó lekicsinylés lett volna. Ugy látszik, a budai közgyűlés többsége számára speciális frazeológiához kell folyamodni azoknak a felszólalóknak, akik véletlenül nem tartoznak ehhez a többséghez. A felügyelő teljesen tehetetlen volt saját párthiveinek a különös viselkedésével szemben, illetve nem is nagyon csillapította őket. Inkább a felszólalókat intette türelemre és azoktól kívánta, hogy a legnagyobb lármában beszéljenek. Ha viszont ezt tették, akkor a lármázók voltak felháborodva, hogy »milyen hangon« beszélnek a felszólalók. Kellemetlen hatást keltett az is, hogy a felügyelő valamennyi felszólalásra megjegyzéseket tett s hogy egy-maga többet vitatkozott, mint a felszólalók együttvéve.

Ebben az atmoszférában hiábavaló volt minden beszéd és érvelés.

A vezetőire vakon hallgató közgyűlés szó nélkül belenyugodott abba a törvénytelenébe, hogy a gondnok nem készítette el a számadás előfeltételeit tartalmazó vagyonleltárt (ami pedig csak annyiból állt, hogy az elődjétől átvett, már meglévő vagyonleltáron az esetleges változásokat — ha ugyan voltak ilyenek — kellett volna átvezetnie s a tételeket újra össze kellett volna adnia!). Eltekintett (!) a közgyűlés elnöksége és a gondnok is a zsinati törvény ama rendelkezésétől, hogy a közgyűlésnek pontról-pontra kell tárgyalnia a költségelőirányzatot. A költségvetés összeállításánál is illojaisan jártak el az illetékesek egyes egyházi tisztviselőkkel szemben, amennyiben őket megillető, méltányos és más tisztviselőknek szó nélkül megadott illetményváltozásait nem állították be a költségelőirányzatba s ezzel leléptek az egyenlő mértékkel való mérés evangéliumi és egyházi alapról. A közgyűlésnek az a rétege, amely minden ok és alap nélkül egyes tisztviselők egzisztenciájára tör és olyanokat ordít, hogy »menjenek az államhoz, vagy a fővárosához«, rossz szolgálatot tesz az egyháznak és csak annak szolgálatja bizonyosságát, hogy sem a kötelezettségeljesítést, a köz érdekében végzett munkát nem becsüli, sem az egyház jói és erkölcsi köteleességeivel nincs tisztában. Vak dühében valósággal anarchisztikus kitérőkre ragadtatja magát. Jellemző és megjegyezni való, hogy a közgyűlést vezető felügyelőnek ezekre a közbeszólásokra se rendreutasítása, se megjegyzése nem volt. Kiváló szociális érzékéről és lelkiismeretéről tett tanúságot az a felszólaló, aki egy kiváló szakember évi 240 pengős tiszteletdíját kifogásolta és az a nyomában zajongó tömeg, amely »Több önzetlenséget!« követelt az egyház olyan tisztviselőjétől,

aki egy emlékezetes alkalommal több mint két évi teljes fizetését adta az egyháznak!...

Az új éra első közgyűlése tehát jelentős munkát végzett. Szó nélkül elűrté azt, hogy az »új vezetőség« vagyonleltár előterjesztése és a költségvetés beható, alapos és igazságos megállapítása nélkül fog hozzá az 1931. évi gazdálkodáshoz. Ezzel szemben majdnem egyértelmű határozattal ráta le magáról azt az erkölcsi köteleességét, hogy a gyülekezetben működő énekkart támogassa s a «Hegyen épített város»-tól is a felügyelőnek azzal az indoklásával tagadta meg a múlt költségvetésbe hivatalból beállított támogatást, hogy a gyülekezet vezetősége csak olyan lapot támogat, amelynek a szerkesztésébe beleszólhat. Az egyházi hírek és közlemények közlése nem is elég neki. Ez mindenesetre érdekes kezdet, csak az a kérdés, hogy hova vezet?!

Szimonidesz Lajos.

A Pesti Evang. Magyar Egyházközség f. évi március hó 25-én tartotta évi rendes közgyűlését. Tolnay Kornél felügyelő megnyitójában rámutatott a napilapoknak ama keresztényellenes szenzáció-t hajhászó eljárására, mely a visszatartó, kegyetlen gyilkosságokat napokon át tárgyalja. Utána Kemény Lajos ig. lelkész felolvasta az évi jelentést, mely az általános társadalmi és felekezeti közéletet, valamint az állammal való viszonyt ismertette. Ezután a közgyűlés az egyháztanács javaslatára elhatározta a nyilvántartói hivattal kapcsolatosan végzendő belmissziói munka teljesítésére egy ötödik lelkészi állás megszervezését. (A tudósító észrevétele: A Pesti Magyar Egyháznak ezen ötödik új segédlelkészi állás megszervezésével a nyilvántartói hivatal vezetésével megbízott segédlelkéssel együtt hat segédlelkésze lesz. Ugy látszik, a Pesti Evang. Egyház követi a róm. katolikusok háborúelőtti, de be nem vált rendszerét, amikor a tulnaggy plébániák felosztása helyett a segédlelkészek számát szaporították, s ezzel vélték továbbfejleszteni az egyházat. A háború után a róm. katolikus egyház feleszmélt s áttért az evangélikusoknak zsinati törvényeiben lefektetett egyedül helyes elveire s 10 plébániáját 38 plébániára szaporította, minden plébánia mellé önálló hatáskörrel bíró világi egyháztanácsot szervezett, tehát decentralizált. Mi evangélikusok követjük a róm. katolikusok elavult rendszerét: centralizálunk és szaporítjuk a káplánoknak a számát, ahelyett, hogy végrehajtanók a mi zsinati törvényeinket, szaporítanók a lelkészi köröket és ellátnók a lelkész-köri tanácsokat önálló hatáskörrel. Ez is egy jellemző jele az időknek.) A közgyűlés köszönetet mondott a kőbányai református egyháznak, hogy az ujonnan épülő kőbányai ev. templom elkészültéig két évtizeden át engedte az evangélikus hívőknek templomát. Az evangélikus kőbányai templom felavatását a püspök ur Pünkösöd első ünnepére tűzte ki. Ruttkay Miklán Gyula, Gáncs Aladár és Szabó Aladár vallás-tanárokat véglegesítették és elrendelték a hiványok kiadatását. Az egyháztagok fegyelmzéséről szóló szabályrendelettervezetet a közgyűlés az egyháztanács javaslatára elutasította. Tárgyalta és elfogadta a múlt évi zárszámadást és az ezévi költségvetést, változatlanul hagyva az adó-kulcsot.

A Prof. Árvaház javára jótékony célú hangversenyt rendezett az orsz. prot. árvaegylet a Zeneakadémia nagyszalonnájában márc. 24-én, mely fényesen sikerült. **Dr. Ravasz ref. püspök** éneket mondott a szeretetről. Megállapította, hogy a szeretet az életnek önmagában való gyönyörködése. Szeretét van az ásvány-, növény-, állat- és embervilágban. A szeretet az emberi méltóság magna chartája, ennél magasabb rendű az angyalok szeretete, de ez is csak múlt fényfoslány a szeretetnek teljes tüztengeréhez képest, mely Istenből árad. A szeretet ösztöne felfelé tör, magasabb életért áldozza fel az alacsonyabbat: önmagát. A szeretet tragikuma az, hogy akkor lesz teljessé, mikor feláldozza az életet. Istennek nem kell életét feláldoznia, hogy élte, szeretete kiteljesedjék. Krisztus Istenből emberre lett és mint ember vállalta magára az emberiség tragikumát. Isten élte forrása az ő szeretetének. Isten önnönéletében, dicsőségében való gyönyörködés az ő szeretete. Ez a szeretet keveredik a mi földi világunkba. A közönség feszült figyelemmel hallgatta a püspök szép előadását. Az árvaház énekkara **Mendöl Ernő** énektanár vezetésével mellett énekelt mű- és népdalokat csodálatos finomsággal. **B. Reuss Anna** remek hegedűjátékával ragdatta el a közönséget, **Hegy Emmánél** kitűnő zongorajátékával, **Elek Szidi** pompás operaáriával szerzett igazi gyönyörűséget, **Áprily Lajos** műfordításaival járult

hozzá az est sikeréhez, végezetül pedig *dr. Dirner Gusztáv* saját dalaiból adott elő *Pertis Jenő* és zenekarának kísérete mellett és zajos tetszést aratott. Az *árvaház támogatóját minden evangélikus testvérünknek a legmelegebben ajánljuk.*

A Prot. Orsz. Árvaház céljaira adakoztak: Hubert Ella 5 P, Horváth Árpádné 5 P, Kotányi György és Sándor Bódog 2—2 P.

A budapesti leányiskolák V—VIII. osztályu evangélikus növendékeinek hiterősítő előadásokat tartottak folyó hó 24-én a Deák-téri templomban.

Legszébb evangélikus énekünkkel, az »Erős várunk«-kal kezdtük meg az ünnepélyt. Ezután *Peér P. Sándor* imádkozott és a Szentírásból olvasott fel. A 85. ének elénekélése után *Vidovszky Kálmán* az önfegyelméről mondott szép beszédet. Kifejtette, hogy az önfegyelmzés az emberiségnek nagy tragédiája volt mindig, mert a rozszat legyőzni és a jót diadalra juttatni, kora gyermekségtől késő öregségig mindig nehéz volt és az is lesz. Nekünk akarnunk kell: Istent keresni, imádkozni, ember-társainkat szolgálni és ez sikerülni is fog, mert van segítőnk: az Ur. Ha ezt megtettük, megnyílik előttünk a boldogabb élet kapuja.

Majd *Lamnek Vilmos* mondott beszédet »Lelkiismeret a bűnbánatban« címmel. Azt fejtette ki, hogy milyen nagy adomány számunkra Istentől a könny. Boldogok lehetünk, ha bűneinkre gondolva lelkiismeretünk sir, akkor beláthatjuk, hogy a Megváltó nem hiába halt meg értünk. A valódi bűnbánat könnyei boldogítanak, fel-emelnek és bár sokat kell küzdenünk, de a fájdalom nemesis és így elérhetjük lelkünk tisztaságát.

Szép orgonajáték után *dr. H. Gaudy László* lelkes beszédében, melynek címe: »A protestantizmus nyilvánossági joga«, arra buzdított, hogy követeljük nyilvánosságot a protestantizmusnak, mert nincs olyan egyház, amely inkább megérdemelhetné ezt a jogot. Hiszen a protestáns egyház most, a rettenetes válságok idején is megállja helyét, tehát bátran felvehetjük a versenyt a r. katolicizmussal.

A hiterősítő előadások méltó befejezésül a lélekben előkészültek számára *Reif Pál* tisztelendő ur az Ur szent vacsoráját osztotta ki. *Gombocz Ilona.*

A Prot. Szemle márciusi számában a reverzálisokra és áttérésekre vonatkozó néhány újabb adatot közöl *dr. Hacker Ervin*, a magyar statisztikai évkönyv 1929. évre szóló kimutatása alapján. Ebből szomorúan vesszük tudomásul, hogy az 1929. évben a reverzálisok révén 106.5 esetben érte egyházunkat veszteség, vagyis annnyival több megegyezés történt karunkra, mint javunkra. A törvény életbeléptetése óta ez a veszteség 6679.5-re rug. Ez magyarázza azt, hogy egyházunk számbelileg állandóan gyöngül. Az áttérések révén az 1929. évben 108 lelket veszítettünk, vagyis annnyival többen tértek ki ez évben egyházunkból, mint amennyien betértek. Egyházunk híveinek szétszórtsága ugyan sokat magyaráz, de nem mindent. Kell, hogy egyházi életünkben súlyos benső bajok legyenek. Ezekkel komolyan kell minden egyházat szerető hívőnek foglalkoznia, de különösen nagy felelősséget viselnek e tekintetben az előjárók.

Koszoru (erdélyi, felvidéki, vajdasági irások) a címe az 1931. évi Könyvnap könyvének. Ez az élő virágokból font, örökké élő Koszoru, melynek egyes virágait kb. 50, az elszakított országterületeken élő magyar író és költő legkiválóbb alkotásai képezik, a május havában megtartandó Könyvnapon kerül piacra. Fehér, famentes papíron nyomott, közel 400 oldal terjedelmű lesz ez a kötet, melynek bolti ára 5.— P lesz és 1*20 P-ért szerezhető be, ha ez a csekély összeg legkésőbb április 15-ig hozzánk beérkezik. Mintakötet és aláírási iv üzlethelyiségünkben rendelkezésre áll, befizetések 25133. sz. postatakarékpénztári csekkszámlánkra is történhetik. Mielőbbi rendelést kér *Scholtz Testvérek* könyvkereskedése, Budapest, IX., Ferenc-körút 19.

Hegyen Épített Városra fizettek: Bartha Károly 6, Doktorius Benő 3, Evang. gimnázium Tantestülete 6, Gamauf Géza 10, Gyulai János 3, Gyurácz Pál 2, Hampel Antalné 3, dr. Haupt Albert 2, Király Ernő 3, dr. Kolár Lászlóné 6, dr. Koós Zoltán 6, Krajecz Andor 3, Kutenovszky Oszkár 3, Klinger Józsefné 3, dr. Losonczy Zol-

tán 6, dr. Manninger Rezső 6, Németh Sámuel 3, dr. Netzasek Adolfné 6, Ránky Sándorné 4, dr. Reményi Schneller Lajos 6, Scheuer Róbert 6, Schütz János 6, Szalay Sándor 3, dr. Szőnyey Lóránt 6, dr. Torday Ottó 2 pengőft.

Tagsági díjat fizettek: Káresz Sámuel, Krajecz Andor, Nisbeth Henrik, Ránky Sándorné, dr. Reményi Schneller Lajos, Scheuer Róbert, Szalay Sándor, Szigethy Sándor, 2 pengőft.

Somogyi szörmszalonzájában rókák az összes divatszinekből már 50 pengőftől kezdődőleg nagy választékban. Téli szezonból visszamaradt különféle szörmbundák nagyon olcsón. VIII., Rákóczi-ut 23. I. em. Uránia mellett. Telefon: J. 363—14.

Krausz Rezső kályhászmester II., Csalogány-u. 50: aranyéremmel kitüntetett, 75%-os hadirokkant hittestvérünket támogassuk, ki jól és olcsón dolgozik. Telefon: 546—67.

Dr. Batizfalvy főorvos, fogorvos, vállalkozik fog- és szájbetegségben szenvedő egyháztagjaink szakavatott, gondos és mérsékelt áron való kezelésére, mindennemű fogpótlásainak ellátására. Szükség esetén részletfizetésre. Forduljunk hozzá teljes bizalommal. Muzeum-körút 27. sz.

Hill Ottó ruhaszalonzájában II., Fő-u. 7. I. em. 12., jutányosan vállal alakítást, varrni és szabni is tanít.

IMÁDKOZÓ FIÚK

Imádságok a mindennapi és a cserkészéletben.

Protestáns fiuk számára írta: *Vidovszky Kálmán*, ev. vallásnár, a Luther Otthon igazgatója.

Ára füzve 2.50 pengő, vászonba kötve 3.50 pengő.

A szerző célja a protestáns fiuk lelkében élő imádságos hangulatot tevékenységgé fokozni, Istenhez való vágyódásukat erőteljessé tenni, a bennük élő vallásos gondolatokat rendezni, kifejezésre juttatni. Ezt az imakönyvet az egyházi sajtó teljes elismeréssel fogadta. Egyházépítő céljának elérése érdekében protestáns fiuk részére való beszerzésre kiválóan alkalmas, sőt kívánatos.

Megrendelhető: **Scholtz Testvérek** könyvkereskedésében Budapest, IX., Ferenc-körút 19—21.

Orosz és alaszakai rókák

az összes divatszinekből, minden árigénynek megfelelően

SOMOGYI szücsmesternél

VIII., Rákóczi-út 23. I. emelet (Uránia mellett)

Telefon: J. 363—14

Arany ékszer, ezüst dísz tárgyat

vásároljunk Magyarországon legnagyobb evangélikus ékszerüzletében

Szigeti Nándor és Fia

Budapest, IV., Muzeum-körút 31. a Nemzeti Muzeummal szemben

Első Magyar

Általános Biztosító Társaság

Alakult 1857-ben. — Budapest, IV., Vigadó-ter 1.

A legrégebb és legnagyobb magyar biztosító intézet

Az evangélikus egyháznak harminc év óta szerződéses biztosító társasága

Fiókjai vannak az ország egész területén.

Elfogad biztosításokat a következőkre:

Emberélet és baleset, tűz, jég, üveg, autó, géptörés, betörés, pénztári kiküldött kirablása, szállítmány, utipoggyász, értékküldemény, állat és szavatosság.